

HVAD MÅ JEG, NÅR ØKO-KALVEN SKRANTER

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Må jeg selv efterbehandle for coccidiose hos mine øko-kalve? Hvilke elektrolytblandinger må jeg bruge mod diarré? Må man isolere øko-kalve i enkeltbokse? Læs artiklen og få styr på øko-reglerne for behandling af kalve.

Klik på det emne, som du er interesseret i:

- [Generelt om behandling af kalve](#)
- [Isolering af kalve i enkeltbokse](#)
- [Behandlingsregnskab, genomlægning og tilbageholdelsestid](#)
- [Behandling af coccidiose og cryptosporidier](#)
 - [Sundhedsrådgivningsaftale, med tilvalgsmodul](#)
 - [Sundhedsrådgivningsaftale, uden tilvalgsmodul](#)
- [Adgang til drikkevand](#)
- [Sanering for Salmonella Dublin eller paratuberkulose](#)
- [Behandling af diarré](#)
 - [Elektrolytblanding](#)
 - [Magistrelle lægemidler](#)
- [Mere viden på området: Læs artikler og se videoer](#)

Generelt om behandling af kalve

- Definitionen på en behandling i regelsammenhæng: Behandling af et sygdomskompleks med veterinære lægemidler, hvor dyrlægen har stillet diagnosen.
- Hvis dyret bliver behandlet for samme sygdom igen, inden der er gået 14 dage efter behandlingens afslutning, kan det regnes som én behandling. Dette gælder uanset om der bruges flere forskellige veterinære lægemidler til behandling af den samme sygdom.
- Behandling med veterinær medicin skal registreres i logbogen, og medfører to gange så lang tilbageholdelsestid som i konventionelt brug. Det er tilladt at opbevare og bruge veterinær medicin til efterbehandling af de dyr, som dyrlægen har anført på emballagen. Eventuelle medicinrester skal fjernes fra bedriften straks efter behandlingsperioden.
- Mere end tre behandlinger med veterinære lægemidler inden for 12 måneder medfører, at dyret skal omlægges på ny. Vaccination, bedøvelse, behandling mod parasitter og intern patteforsegling regnes ikke med i de tre behandlinger ("behandlingsregnskabet").
- Ikke-receptpligtige produkter til udvortes brug fx pour-on mod fluer kan bruges til øko-kalve.
- Ikke-receptpligtige produkter til indvortes brug kan bruges, hvis de overholder reglerne for økologisk fodring (fx visse elektrolytter og calciumpræparater). Nogle produkter skal anvises af en dyrlæge. [Se bilag 5 og 6 i NaturErhvervstyrelsens vejledning om økologisk jordbrugsproduktion.](#)
- Hvis du i forvejen har dyr uden horn i din besætning, kan du få dispensation til at afhorne kvæg. Afhorning af kalve skal indberettes i fællesskemaet hvert år.

Ud over EU-reglerne har de økologiske mælkeproducenter og leverandører af kreaturer til Friland en brancheaftale, som bl.a. betyder, at landmanden ikke selv må efterbehandle dyr over 6 måneder med antibiotika-holdige lægemidler.

Til oversigt

Isolering af syge kalve i enkeltbokse

Der er særlige regler for isolering af syge kalve i forhold til økologikravene. Du skal med det samme notere i din logbog for husdyrproduktion, hvis du isolerer syge kalve under 8 uger i enkeltboks. Hvis det er nødvendigt at holde kalven isoleret i mere end 7 dage på grund af en igangværende behandling, skal din dyrlæge attestere isolationen.

For kalve mellem 8 uger og 6 måneder er isolering i enkeltboks kun tilladt ved sygdom, hvor dyrlægen har attesteret, at kalvenes helbred eller adfærd kræver, at de holdes isoleret for at blive behandlet.

Til oversigt

Behandlingsregnskab, genomlægning og tilbageholdelsestid

Du skal notere antallet af behandlinger med veterinære lægemidler på enkeltdyrsniveau, så logbogen også er et behandlingsregnskab for de enkelte dyr.

Du skal også notere brug af vacciner, sera og antiparasitære midler samt brug af vitaminer og jern i medicinlogbogen, selvom disse behandlinger ikke tæller med i behandlingsregnskabet.

Hvis kvæg er behandlet 4 gange indenfor det sidste år, skal det genomlægges. Omlægningstid for kvæg er 12 måneder, hvis det skal sælges som økologisk kød. Det er muligt at sælge dyret som konventionelt, når den generelle tilbageholdelsestid for behandlingen er gennemgået.

Ved behandling med veterinære lægemidler er tilbageholdelsestiden for økologiske dyr den dobbelte af den tid, der er fastsat af Sundhedsstyrelsen for det pågældende præparat. Hvis tilbageholdelsestiden for et lægemiddel er fastsat til 0, er tilbageholdelsestiden også 0 for økologiske dyr. For præparater uden fastsat tilbageholdelsestid, er tilbageholdelsestiden for økologiske dyr 48 timer.

Til oversigt

Behandling af coccidiose og cryptosporidier

Ved efterbehandling af coccidiose og cryptosporidier hos økologiske kalve gælder en undtagelse fra de generelle økologiregler, og den afhænger af den sundhedsrådgivningsaftale besætningen har valgt. Hvis der opstår et behov for behandling af coccidiose/cryptosporidier, skal dyrlægen altid tilkaldes, uanset hvilken sundhedsrådgivningsaftale man har. Dyrlægen kan ordinere veterinære lægemidler som fx Baycox og Halocur, der må opbevares på en økologisk bedrift som led i en igangværende behandling. Men regler om opbevaring og evt. behandling af nysmittede kalve med lægemidlet afhænger af, om du har en sundhedsrådgivningsaftale med tilvalgsmodul eller ej:

Ingen sundhedsrådgivningsaftale eller basisaftale

Hvis du ikke har tilvalgsmodul må lægemidlet kun opbevares og bruges til behandling af det/de dyr, hvor dyrlægen har stillet diagnosen. Så her gælder det altså, at du gerne må efterbehandle kalvene selv, men kun de specifikke kalve, som dyrlægen har udpeget og udleveret medicinen til i højst i 5 dage. Opstår der ny-smittede kalve på bedriften, skal dyrlægen tilkaldes igen. Dyrlægen må højst ordinere de receptpligtige lægemidler i 5 dage til de pågældende dyr, dvs. du må ikke bruge lægemidlet til det ordinerede dyr mere end 5 dage, og du skal straks fjerne de veterinære lægemidler, når behandlingen er afsluttet.

Der er ikke krav om, at du skal udarbejde en handlingsplan for forebyggelse af coccidiose og cryptosporidier, men nedenstående tiltag er vigtige for at udgå smitte.

Sundhedsrådgivningsaftale med tilvalgsmodul

Hvis besætningen har en aftale med tilvalgsmodul, din dyrlæge har stillet en besætningsdiagnose for coccidiose/cryptosporidier, og der er lavet en besætningsspecifik

handlingsplan, må du opbevare lægemidlet i højst 35 dage. I de 35 dage har du altså mulighed for selv at give også ny-smittede kalve de ordinerede lægemidler uden at tilkalde dyrlægen igen. Pt har 20 pct. af de økologiske mælkeleverende besætninger valgt tilvalgsmodul til deres sundhedsrådgivningsaftale.

For besætninger med en sundhedsrådgivningsaftale med tilvalgsmodul er der særlige krav om tiltag for at nedsætte smittepres i økologiske besætninger. Det er således en forudsætning for opbevaring af medicin til behandling af coccidiose eller cryptosporidiose, at der foreligger en handlingsplan for forebyggelse. Tiltag, som kan foretages i forbindelse med behandling af coccidiose/cryptosporidier kan fx være:

- Kælvninger skal foregå i rene omgivelser. Brug separate kælvningsbokse, der er rengjort effektivt mellem hver kælvning.
- Tildel råmælk af god kvalitet indenfor 2-6 timer efter kælvning (jo tidligere jo bedre).
- Undgå at overføre smitte mellem kalvene ved at fodre og håndtere de syge kalve til sidst.
- Rengør foderskåle, drikkenipler mv.
- Rengør effektivt kalvebokse efter hver kalv/gruppe af kalve. Læs om brug af sæbe, desinfektion og ukrudtsbrænder [her](#).
- Behandl lidelser, som navlebetændelse, lungebetændelse samt diarré, der skyldes andre årsager.
- Hold nærmiljøet tørt og rent. Sørg for god ventilation, undgå træk, overbelægning og bratte temperaturskift.

Derudover kan der være yderligere tiltag, der er specifikke for den enkelte besætning. Husk, at det i økologisk produktion kun er tilladt at isolere klinisk syge dyr.

[Til oversigt](#)

Adgang til drikkevand fra fødslen

Økologiske kalve skal altid have adgang til frisk drikkevand – også de første 14 dage efter

kælvning.

Sanering for Salmonella Dublin eller paratuberkulose

Økologiske kalve skal gå sammen med koen i mindst 24 timer efter kælvning. Ved sanering for salmonella Dublin eller paratuberkulose er det dog muligt at få dispensation til at tage kalven fra koen umiddelbart efter fødslen for at undgå, at kalven bliver smittet. Skemaer til ansøgning om dispensation findes [her](#).

[Til oversigt](#)

Behandling af diarré - Elektrolytblanding:

Hvis kalven har diarré skal den have elektrolytblanding. Elektrolytblanding er tilladt i økologiske besætninger og skal altid være økologisk.

Du kan selv lave din egen økologiske elektrolytblanding, se opskriften [her](#).

En stor kalv skal have 2-4 liter elektrolytblanding både morgen og aften. Den skal ikke have det på samme tid som mælken, der skal mindst gå en halv time mellem tildeling af elektrolytblanding og udfodring af mælk.

Kalve med diarré har beskadiget deres tarmslimhinde, hvilket nedsætter optagelsen af vand, salte og næringsstoffer. Elektrolytblanding er vigtig, da den netop forsyner kalvene med de mistede salte. Samtidig er der energi i, og kalvene kommer i god væskebalance igen.

En elektrolytblanding kan ikke give kalven energi nok. Det er derfor vigtigt, at kalven også får mælk i perioden, hvor den har diarré, så den ikke svækkes yderligere. Kalven skal altid have adgang til frisk rent drikkevand. Du skal tilse en kalv med diarre hver 2-3 time.

[Til oversigt](#)

Magistrelle lægemidler

Et magistrelt lægemiddel er et lægemiddel, der tilberedes på et apotek efter ordinerings fra en dyrlæge. Reglerne fremgår af [Bekendtgørelse om dyrlægers anvendelse, udlevering og ordinerings af lægemidler til dyr](#).

Dyrlægen kan ordinere magistrelle lægemidler til økologiske kalve efter de samme regler som registrerede veterinære lægemidler. Det er derfor muligt, at dyrlægen for eksempel kan ordinere Vismuthmikstur til økologiske kalve med diarré. Vismuthmikstur fremgår af listen over magistrelle lægemidler i bilag 2 i bekendtgørelsen.

Vismuthmikstur indeholder blandt andet bismuth-subsalicylat, som ikke optages fra tarmen. Vismuthmikstur kan have en gavnlig effekt på mange forskellige typer af diarré. Det har en hæmmende effekt på betændelsesreaktioner lokalt i tarmen og kan anvendes alene eller i samspil med andre præparater.

Tilbageholdelsestid

Ved brug af magistrelle lægemidler, skal dyrlægen fastsætte en generel tilbageholdelsestid for

dyr til slagt på mindst 28 døgn. For økologiske kalve til slagt er tilbageholdelsestiden to gange den generelt fastsatte tilbageholdelsestid – altså 56 døgn.

Behandlingsregnskab

Behandlingen tæller med i det økologiske behandlingsregnskab og skal noteres i medicinlogbogen.

[Til oversigt](#)

Mere viden på området: Læs artikler og se videoer

- Regler for økologisk produktion på jordbrugsbedrifter. [Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion](#)
- Eksempel på medicin- og husdyrlogbog i papirformat findes under fanen "husdyravl" i linket [her](#)
- [Bilag 5 med oversigt over regler for behandling i økologiske besætninger i NaturErhvervstyrelsens vejledning om økologisk jordbrugsproduktion.](#)
- Tilladte fodertilsætningsstoffer, rengøring og desinfektionsmidler i økologiske besætninger, bilag 6, [NaturErhvervstyrelsens vejledning om økologisk jordbrugsproduktion.](#)
- Generelt om Sundhedsrådgivningsaftaler, kvæg [Bekendtgørelse om sundhedsrådgivningsaftaler for kvægbesætninger](#)
- [Bekendtgørelse om dyrlægers anvendelse, udlevering og ordinering af lægemidler til dyr](#)
- [Film om smittebeskyttelse og forebyggelse af sygdom hos kalve](#)
- [Forslag til SOP om pasning af økologiske kalve](#)

[Til oversigt](#)